

Civilnoprávne a trestnoprávne aspekty v trestných činoch v doprave - I.

Omšenie, 2. 11. 2017

JUDr. Petr Vojtek, Nejvyšší soud ČR

Program semináře

- ▶ základní pojmy náhrady škody a nemajetkové újmy (§ 2909, 2910, 2913 o. z.)
- ▶ podmínky náhrady újmy z provozu dopravních prostředků (§ 2927 a násl. o. z.)
- ▶ pojem provozu dopravního prostředku
- ▶ právní vztahy provozovatele, řidiče a třetích osob
- ▶ střet provozů (§ 2932 o. z.)
- ▶ některé modelové situace při dopravních nehodách
- ▶ rozsah náhrady

Zdroje judikatury

- **www.nsoud.cz**
- **Rc – Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek**
- **Soubor – Soubor civilních rozhodnutí NS ČR**
- **PrRo – časopis Právní rozhledy**
- **SoRo – časopis Soudní rozhledy**
- **ObchR – časopis Obchodněprávní revue**
- **SJ - časopis Soudní judikatura**

▶ 3

Terminologie

Odpovědnost za škodu
- zákon č. 40/1964 Sb. (obč. zák.)

x

Náhrada škody a nemajetkové újmy
- zákon č. 89/2012 Sb. (o. z.) – účinný od 1. 1. 2014

▶ 4

Důvody povinnosti hradit újmu

---

§ 2909 o. z. – porušení dobrých mravů (deliktní)

§ 2910 o. z. – porušení zákona (deliktní)

§ 2913 o. z. – porušení smlouvy (kontraktní)

§ 2895 o. z. – zvláštní (objektivní – § 2920 – 2950 o. z.)

▶ 5

Deliktní důvod povinnosti hradit újmu

---

§ 2910 o. z.

Škůdce, který **vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem** a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného, nahradí poškozenému, co tím způsobil. Povinnost k náhradě vznikne i škůdci, který zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněným porušením zákonné povinnosti stanovené na ochranu takového práva.

▶ 6

Deliktní důvod povinnosti hradit újmu

Porušení zákonné povinnosti ve smyslu § 2910 o. z. v dopravě

- **pravidla silničního provozu** - zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)

▶ 7

Deliktní důvod povinnosti hradit újmu

---

§ 2911 o. z.

Způsobí-li škůdce poškozenému škodu porušením zákonné povinnosti, má se za to, že škodu zavinil z nedbalosti.

§ 2912 o. z.

(1) Nejedná-li škůdce, jak lze od **osoby průměrných vlastností** v soukromém styku důvodně očekávat, má se za to, že jedná nedbale.

(2) Dá-li škůdce najevo **zvláštní znalost, dovednost nebo pečlivost**, nebo zaváže-li se k činnosti, k níž je zvláštní znalost, dovednost nebo pečlivosti zapotřebí, a neuplatní-li tyto zvláštní vlastnosti, má se za to, že jedná nedbale.

▶ 8

Objektivní typ povinnosti hradit újmu

---

§ 2895 o. z.

Škůdce je povinen nahradit škodu bez ohledu na své zavinění v případech stanovených zvlášť zákonem.

▶ 9

Objektivní typ povinnosti hradit újmu

Náhrada škody podle § 2945 o. z.

Parkoviště označené a provozované v režimu P+R (park and ride, tj. zaparkuj a jeď) nemá povahu hlídané garáže nebo zařízení podobného druhu ve smyslu § 2945 o. z., jestliže jeho provozovatel žádným způsobem nedeklaruje ani nevykonává ostrahu a vybavení parkoviště neslouží ke kvalifikovanému zabezpečení umístěných vozidel. Provozovatel takového parkoviště nemá objektivně danou přísnou povinnost (bez ohledu na protiprávnost a na zavinění) hradit škodu na vozidle a jeho příslušenství.

Rozsudek NS ze dne 20. 10. 2016, sp. zn. 25 Cdo 5758/2015 (Rc)
- ústavní stížnost odmítnuta – IV. ÚS 4014/16

▶ 10

Náhrada újmy v dopravě

---

§ 2927 o. z.

(1) Kdo **provozuje dopravu**, nahradí škodu vyvolanou zvláštní povahou tohoto provozu. Stejnou povinnost má i **jiný provozovatel** vozidla, plavidla nebo letadla, ledaže je takový dopravní prostředek poháněn lidskou silou.

(2) Povinnosti nahradit škodu se nemůže provozovatel zprostit, byla-li škoda způsobena okolnostmi, které mají původ v provozu. Jinak se zprostití, prokáže-li, že škodě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze požadovat.

▶ 11

Povinný subjekt (škůdce)

---

§ 2927 o. z.

Vymezení škůdce

– **provozovatel – a) dopravce** - Rc 109/1967

– subjekt provozující dopravu

- bez ohledu na typ prostředku

b) jiný provozovatel – osoba, která má právní a faktickou možnost dispozice prostředkem a užívá ho organizovaně, tj. její užívání je institucionálně podchyceno – především vlastník (i takový, který dosud nezaplatil kupní cenu a není registrován)

▶ 12

Provozovatel

---

§ 2930 o. z.

Nelze-li provozovatele určit, platí, že jím je vlastník dopravního prostředku.

- srov. § 2 odst. 16 zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích

– vymezení provozovatele

▶ 13

Provozovatel

---

§ 2 odst. 16 zákona č. 56/2001 Sb. - fyzická osoba s místem trvalého pobytu nebo s místem povoleného pobytu v ČR nebo právnická osoba se sídlem v ČR, která vlastním jménem provozuje silniční vozidlo a je současně vlastníkem silničního vozidla anebo je vlastníkem silničního vozidla oprávněna k provozování silničního vozidla

letecký rejstřík - § 4 až 6b zákona č. 49/1997 Sb.

plavební rejstřík - § 14 zákona č. 114/1995 Sb.

drážní doprava – není rejstřík

▶ 14

Provozovatel

Nevyplývá-li z leasingové smlouvy něco jiného, vzniká od předání silničního vozidla registrovaného v registru silničních vozidel České republiky, jež je předmětem leasingu, leasingovým pronajímatelem leasingovému nájemci, oprávnění leasingového nájemce k jeho provozování podle § 2 odst. 16 zákona č. 56/2001 Sb. a leasingový nájemce se stává jeho provozovatelem.

Rozsudek NS ze dne 26. 9. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1766/2012 (Rc 31/2014)

▶ 15

Provozovatel

Aktivní legitimace zmocněného leasingového nájemce při poškození vozu

Leasingový nájemce, který byl v době trvání leasingového vztahu na základě smluvního ujednání s leasingovým pronajímatelem oprávněn (zmocněn) nechat v případě poškození pronajaté motorové vozidlo opravit a který tak skutečně na své vlastní náklady učinil, má právo na náhradu škody proti škůdci i přímý nárok na pojistné plnění proti pojistiteli jeho odpovědnosti.

Rozsudek NS ze dne 24. 4. 2014, sp. zn. 25 Cdo 689/2012 (Soubor C 13879)

▶ 16

Provozovatel

Provoz letadla - letecký rejstřík

Provozovatelem letadla odpovědným objektivně za škodu způsobenou zvláštní povahou jeho provozu (§ 427 odst. 2 obč. zák.) je vlastník letadla, není-li v leteckém rejstříku uvedena jiná osoba jako provozovatel. Osoba odlišná od vlastníka může být provozovatelem letadla, ačkoliv v leteckém rejstříku zapsána není, jestliže zápis neodpovídá skutečnému stavu věci a právním poměrům ohledně letadla, má-li tato osoba k letadlu taková práva a oprávnění, jež jí umožňují s ním v dostatečně širokém rozsahu disponovat, užívat ho ke své činnosti a vlastním jménem je fakticky provozovat.

Rozsudek NS ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 25 Cdo 1970/2015 (SR 7-8/2017)

▶ 17

Provozovatel

Provoz letadla

Pilot, který je členem občanského sdružení (aeroklubu), neodpovídá ve smyslu § 420 odst. 2 obč. zák. za škodu způsobenou zraněním osoby přepravované při vyhlídkovém letu kluzákem, jestliže občanské sdružení takové lety v jím provozovaných letadlech veřejnosti nabízelo a běžně provádělo za pilotáže členů klubu a jestliže let proběhl způsobem, který se dosavadní praxi nikterak nevymykal, a pilot jej provedl za účelem plnění zájmů aeroklubu, nikoliv svých vlastních zcela odlišných zájmů.

Rozsudek NS ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. 25 Cdo 4330/2014

▶ 18

Provozovatel

Provoz letadla

Škoda na zdraví vzniklá v průběhu vyhlídkového letu havárií ultralehkého letounu [§ 24 odst. 1 písm. e) vyhlášky č. 108/1997 Sb.] při přistávání je škodou vyvolanou zvláštní povahou provozu ve smyslu ustanovení § 427 odst. 2 obč. zák.

Rozsudek NS ze dne 28. 2. 2007, sp. zn. 25 Cdo 2053/2005 (Rc 15/2008)

▶ 19

Povaha provozu

Zvláštní povaha provozu

- není blíže definována
- působení na okolí či dovnitř způsobem, který je projevem typických vlastností provozu, jehož součástí je určitá nebezpečnost vzhledem k rychlosti, síle apod., náročnost na ovládání a technická složitost, což vše může potenciálně vyvolat nepříznivý škodlivý účinek

▶ 20

Povaha provozu

Rc 20/1975

Odpovědnost za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků se posuzuje podle § 427 obč. zák. (§ 2927 o. z.) jen tehdy, je-li škoda vyvolána zvláštní povahou provozu dopravního prostředku, a nikoliv tedy byla-li způsobena porušením právní povinnosti v souvislosti s provozem dopravního prostředku škoda nevyvolaná povahou tohoto provozu.

▶ 21

Povaha provozu

Rc 9/1972

Motorové vozidlo je v prevádzke nielen vtedy, keď sa pohybuje, ale aj vtedy, keď síce stojí, ale v chode je jeho motor. Prevádzkou motorového vozidla je aj príprava k jazde a bezprostredné výkony po ukončení jazdy, ako aj výkony potrebné na udržiavanie vozidla. Už samo uvedenie motoru do chodu patrí k prevádzke motorového vozidla bez ohľadu na to, či sa vozidlo uvedie do pohybu a či nie, či sa to stalo na ceste, prípadne na inom priestranstve verejnosti prístupnom alebo ešte v garáži, a či motor uviedol do chodu sám prevádzateľ alebo jeho pracovník.

▶ 22

Povaha provozu

Provoz motorového vozidla při jeho odstavení v kolejišti

Motorové vozidlo je v provozu i tehdy, jestliže v důsledku selhání řidiče vytvoří překážku pro ostatní účastníky provozu (i provozu jiného druhu), která pro ně představuje bezprostřední nebezpečí kolize, a to bez ohledu na skutečnost, zda je v okamžiku škodné události v chodu motor takového vozidla nebo zda se vozidlo stalo bezprostředně před škodnou událostí nepojíždícím a z jakých důvodů.

Selháním řidiče se rozumí jakékoliv volní i mimovolní chování, jež je v příčinné souvislosti se vznikem škody, od úmyslného jednání (sebevražedný pokus, útok vozidlem, záměrné poškození vozidla), přes nedbalostní jednání (běžné nehody způsobené porušením pravidel silničního provozu), až po nezaviněná jednání (nezvládnutí složité dopravní situace, zdravotní indispozice).

Rozsudek NS ze dne 18. 3. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3925/2013 (Rc 71/2015)

▶ 23

Povaha provozu

Samovznícení vozidla

Závada na elektroinstalaci automobilu zaparkovaného v garáži, která vedla ke vznícení vozu a následnému požáru objektu, zakládá objektivní odpovědnost provozovatele vozidla za škodu způsobenou zvláštní povahou provozu motorového vozidla (§ 427 obč. zák.).

Rozsudek NS ze dne 31. 8. 2017, sp. zn. 25 Cdo 3485/2016

▶ 24

Dopravní prostředky

Motorové vozidlo x vozidlo poháněné lidskou silou

- **vozidlo**, které se po pozemní komunikaci pohybuje pomocí vlastní motorické síly (vyhláška č. 341/2002 Sb.), případně za pohonu vozidla jiného, mají-li technický průkaz
- **drážní vozidla**
- **pracovní stroje**, přemísťují-li se vlastní motorickou silou

▶ 25

Dopravní prostředky

▶ **Vozidlo**

- **speciální vozidla – lanovky, vleky – 25 Cdo 282/2001** (Soubor C 1666) – Za škodu na zdraví, způsobenou úrazem při vystupování z lyžařské lanovky, odpovídá provozovatel lanovky podle § 427 obč. zák.
- **eskalátory - Rc 46/1979** - Odpovědnost za škodu způsobenou provozem pohyblivých schodů (eskalátorů) ve stanicích metra je třeba posoudit jako škodu vyvolanou povahou provozu dopravního prostředku ve smyslu ustanovení § 427 a násl. obč. zák.
- **výtahy, zdviže**

▶ **Plavidlo**

▶ **Letadlo**

▶ 26

Dopravní prostředky

Pracovní stroje - přemísťují-li se vlastní motorickou silou

Rc 77/2007 - Jestliže škoda byla způsobena pracovním strojem při činnosti, k níž slouží, a nikoliv při jeho přepravě vlastní motorickou silou, nejde o škodu vyvolanou zvláštní povahou provozu dopravního prostředku a o odpovědnost provozovatele stroje.

- nakladač

23 Cdo 125/2014 – samojízdný žací stroj – poškození železničního přejezdu

▶ 27

Dopravní prostředky

Vyprošťování kombajnu traktorem

Škoda způsobená motorickou silou (tahem) traktoru při vyprošťování kombajnu zapadlého na poli je vyvolána zvláštní povahou provozu motorového vozidla ve smyslu § 427 obč. zák.

Rozsudek NS ze dne 18. 2. 2015, sp. zn. 25 Cdo 272/2013 (Rc 80/2015)

▶ 28

Dopravní prostředky

Pracovní stroje – traktor

SDEU, sp. zn. C-162/13 - Damijan Vnuk proti Zavarovalnica Triglav d. d.,

Čl. 3 odst. 1 směrnice Rady 72/166/EHS ze dne 24. 4. 1972 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontroly povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění musí být vykládán v tom smyslu, že se pojem *provoz vozidel* obsažený v tomto ustanovení vztahuje na jakékoliv použití vozidla, které odpovídá jeho obvyklé funkci. Uvedený pojem by se tak mohl vztahovat na takový pohyb traktoru na dvoře statku za účelem zavezení valníku, který je k tomuto traktoru připojen, do stodoly.

▶ 29

Dopravní prostředky

Případ Damijan Vnuk proti Zavarovalnica Triglav d. d.

– k dopadům do české pojistné praxe

**Jandová, L. Je české pojištění „eurodostatečné“?
Pojistný obzor, 2014, č. 4**

▶ 30

Liberace

---

§ 2927 odst. 2 o. z.

Povinnosti nahradit škodu se nemůže provozovatel zprostit, byla-li škoda způsobena okolnostmi, které mají původ v provozu. Jinak se zprostití, prokáže-li, že škodě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze požadovat.

liberační důvod - provozovatel se může odpovědnosti zprostit, prokáže-li (důkazní břemeno je na jeho straně), že škodě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze požadovat. Jde o objektivní kategorii poměřovanou zejména úrovní současného stavu techniky - ve vztahu ke každému možnému provozovateli, nikoliv subjektivně.

- uplatní se např. u tzv. neodvratitelné události - zásah zvenčí (přírodní událost, zásah osoby či zvířete) - **Rc 3/1984**
- liberovat ovšem nelze v případě, že škoda byla způsobena okolnostmi, které mají původ v povaze provozu

▶ 31

Liberace

Osoba odpovědná za škodu způsobenou provozem dopravního prostředku není povinna prokazovat splnění liberačního důvodu, neprokáže-li poškozený podmínky odpovědnosti; tím, že odpovědná osoba naplnění liberačního důvodu netvrdí či neprokazuje, není nahrazena povinností poškozeného prokázat všechny podmínky odpovědnosti podle § 427 obč. zák. (§ 2927 o. z.)

Usnesení NS ze dne 17. 2. 2011, sp. zn. 25 Cdo 4861/2010 (Soubor C 9397)

▶ 32

Liberace

Za okolnosti mající původ v provozu, vylučující liberaci z odpovědnosti za škodu způsobenou zvláštní povahou dopravního prostředku, se považuje například selhání nebo nedostatek činnosti osob použitých v provozu, nedostatky nebo vady materiálu, a to i skryté, nebo technický stav dopravního prostředku.

Usnesení NS ze dne 29. 3. 2011, sp. zn. 25 Cdo 948/2010 (Soubor C 9719)

▶ 33

Spoluzpůsobení si újmy poškozeným

---

§ 2918 o. z.

Vznikla-li škoda nebo zvětšila-li se také následkem okolností, které se přičítají poškozenému, povinnost škůdce nahradit škodu se poměrně sníží. Podílejí-li se však okolnosti, které jdou k tíži jedné či druhé strany, na škodě jen zanedbatelným způsobem, škoda se nedělí.

▶ 34

Spoluzpůsobení si újmy poškozeným

Z hlediska spoluzavinění poškozeného u nároku na jednorázovou náhradu při usmrcení osoby blízké se posuzuje účast usmrcené osoby na průběhu úrazového děje.

Rozsudek NS ze dne 26. 10. 2011, sp. zn. 25 Cdo 3434/2009 (SoRo 9/2012, Soubor C 10425)

▶ 35

Spoluzpůsobení si újmy poškozeným

Byla-li škoda způsobena výlučně jednáním poškozeného, je zcela vyloučena odpovědnost provozovatele, a to nikoliv z důvodu zproštění se jeho odpovědnosti z tzv. liberačního důvodu, nýbrž z důvodu chybějící příčinné souvislosti mezi okolností, za níž žalovaný objektivně odpovídá, a vznikem újmy na straně poškozeného.

Usnesení NS ze dne 31. 3. 2011, sp. zn. 25 Cdo 983/2009

▶ 36

Spoluzpůsobení si újmy poškozeným

Konkrétní příklady spoluzpůsobení si újmy poškozeným v rozhodnutích NS

chodec:

25 Cdo 2800/2007 (Soubor C 8347)

25 Cdo 1200/2013 (Soubor C 12731)

cyklista:

25 Cdo 659/2011 (Soubor C 13351)

25 Cdo 1229/2013 (Soubor C 14287)

spolujezdec:

25 Cdo 91/2010 (Soubor C 9409)

23 Cdo 3604/2010 (Soubor C 8996)

25 Cdo 2451/2007 (Soubor C 7833)

25 Cdo 2075/2012 (Soubor C 13867)

25 Cdo 4199/2013 (SoRo 11-12/2014)

▶ 37

Pasivní legitimace

Provozovatel x řidič

I když za škodu způsobenou provozem motorového vozidla odpovídá jeho provozovatel, není tím vyloučena zároveň odpovědnost řidiče vozidla za škodu, kterou způsobil při téže škodní události poškozenému porušením právní povinnosti, pokud ovšem nejde o osobu, kterou provozovatel použil ke své činnosti ve smyslu § 420 odst. 2 obč. zák. (§ 2914 o. z.).

Usnesení NS ze dne 4. 9. 2007, sp. zn. 25 Cdo 271/2007 (Soubor C 5493)

▶ 38

Pasivní legitimace

Provozovatel x řidič

Rc 15/2004

Při střetu vozidla s chodcem se odpovědnost chodce za poškození vozidla posuzuje podle § 420 obč. zák. (§ 2910 o. z.) a spoluzpůsobení škody řidičem § 441 obč. zák. (§ 2918 o. z.). Odpovědnost provozovatele vozidla, jímž byla způsobena škoda, vůči chodci se řídí ustanovením § 427 obč. zák. (§ 2927 o. z.).

▶ 39

Další provozovatel

---

§ 2928 o. z.

Je-li dopravní prostředek v opravě, považuje se za jeho provozovatele osoba, která dopravní prostředek převzala k opravě.

§ 2929 o. z.

Místo provozovatele nahradí škodu ten, kdo použije dopravního prostředku bez vědomí nebo proti vůli provozovatele. Provozovatel nahradí škodu společně a nerozdílně s ním, pokud mu takové užití dopravního prostředku z nedbalosti umožnil.

▶ 40

Střet provozů

---

§ 2932 o. z.

Střetnou-li se provozu dvou nebo více provozovatelů a jedná-li se o vypořádání mezi těmito provozovateli, vypořádají se provozovatelé podle své účasti na způsobení vzniklé škody.

- speciální ustanovení upravující vztah provozovatelů při střetu provozů, není-li jeden z účastníků střetu provozovatelem, jeho případný nárok na náhradu škody se řídí § 2927 o. z. a jeho odpovědnost podle § 2910 o. z.

▶ 41

Střet provozů

---

§ 2932 o. z.

Střet provozů - širší pojem než střet dopravních prostředků - nevyžaduje se přímá srážka, nýbrž např. stačí odtržení kola nebo jiné části jedoucího vozidla vedoucí k poškození protijedoucího vozidla nebo k újmě na zdraví anebo dokonce k smrti provozovatele v tomto vozidle, dále škody vzniklé v důsledku vytékajícího oleje a pohonných hmot z jedoucích vozidel, nebo odpovědnost za škody vzniklé v důsledku nedostatečné kvality osvětlení stojících vozidel, do kterých najela vozidla jiná

▶ 42

Střet provozů

§ 2932 o. z. - způsob vypořádání:

Rc 64/1972

Odpovědnost za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků), které upravuje odpovědnost provozovatelů i vypořádání mezi nimi, navazuje na právní úpravu objektivní odpovědnosti podle § 427 obč. zák. Rozhodná je přitom účast, kterou měli provozovatelé na způsobení vzniklé škody. Vypořádání závislé na této účasti předpokládá zhodnocení všech skutkových okolností konkrétního střetu provozů, zejména pak těch okolností, které byly hlavními příčinami vzniklé škody. Objektivní míru účasti na vzniklé škodě vyjadřuje i případné zaviněné jednání nebo opomenutí některého provozovatele (některých provozovatelů), pokud jím byla založena příčinná souvislost vedoucí ke vzniku škody. Jde-li o takové okolnosti anebo taková jednání nebo opomenutí, s nimiž škodlivý výsledek nebyl v příčinné souvislosti, není splněn zákonný předpoklad účasti na vzniklé škodě a nevzniká tedy ani odpovědnost, ani důvod k vypořádání.

▶ 43

Střet provozů

§ 2932 o. z. - způsob vypořádání:

Při hodnocení míry účasti obou provozovatelů na způsobení celkové škody vzniklé ze střetu jejich vozidel podle § 431 obč. zák. je třeba zkoumat jednotlivé skutkové okolnosti konkrétního střetu, které byly jeho hlavními příčinami, a to nikoliv izolovaně, nýbrž všechny ve vzájemné souvislosti z hlediska jejich významu pro vznik škody.

Rozsudek NS ze dne 29. 5. 2003, sp. zn. 25 Cdo 974/2002 (Soubor C 1961)

▶ 44

Střet provozů

Střet provozů po pádu jízdního kola na vozovku

Při střetu provozů, kdy pád jízdního kola z nosiče vozidla A vytvořil překážku na vozovce, pro kterou bylo vozidlo B nuceno přejet do levého jízdního pruhu, v němž do něj zezadu narazilo vozidlo C výrazně překračující dovolenou rychlost, má nejvyšší míru účasti provozovatel vozidla C (60 %), částečně provozovatel vozidla A (40 %), zatímco účast provozovatele vozidla B na vzniku škody je zanedbatelná.

Rozsudek NS ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 25 Cdo 1931/2012 (Soubor C 12299)

▶ 45

Střet provozů

Zaviněný střet vozidla s neoprávněně řízeným motocyklem

Ačkoli poškozený řídil bez řidičského oprávnění motocykl bez platné technické kontroly, není toto poměrně závažné porušení zákona ve vztahu příčinné souvislosti ke střetu vozidel, jestliže řidič motorového vozidla v zatáčce přejel do jízdního pruhu v protisměru a motocyklistu svým vozem srazil.

Rozsudek NS ze dne 25. 1. 2012, sp. zn. 25 Cdo 3966/2009 (Soubor C 10765)

▶ 46

Střet provozů

Střet při předjíždění odbočujícího vozidla

Mezi zhodnocení objektivních okolností střetu z hlediska míry účasti obou provozovatelů motorových vozidel patří i přisouzení významu jízděmu manévru řidiče automobilu, který při odbočování doleva vytvořil překážku v jízděm pruhu, jímž jej předjížděl řidič jiného vozidla, je-li zároveň nepochybné, že ke vzniku nehody přispěl především způsob jízdy řidiče, který namísto předjetí vozidla odbočujícího nalevo z jeho pravé strany, rozhodl se pro předjíždění zleva, ač mohl zamýšlený manévr předjížděného vozidla předpokládat.

Usnesení NS ze dne 14. 9. 2010, sp. zn. 25 Cdo 2379/2008 (Soubor C 9021)

▶ 47

Střet provozů

Předjíždění vlevo odbočujícího vozidla zleva

Jestliže řidič osobního motorového vozidla před odbočováním manévrem z přímého úseku hlavní silnice dal znamení o změně směru jízdy vlevo, najel ke středu vozovky a zpomalil odpovídajícím způsobem rychlost jízdy, aniž vzhledem ke způsobu jízdy za ním jedoucího motocyklisty mohl včas ve zpětném zrcátku zaznamenat jeho předjížděcí manévr, vyvolal střet vozidel způsobem své jízdy motocyklista, který na veškeré znaky chystaného odbočování nereagoval a nepovolenou rychlostí předjížděl vlevo odbočující vozidlo zleva.

Rozsudek NS ze dne 28. 3. 2012, sp. zn. 25 Cdo 1710/2010 (PrRo 13-14/2012)

▶ 48

Střet provozů

Přednost v jízdě

Nedal-li řidič automobilu přednost motocyklu jedoucímu po hlavní silnici, zastavil-li daleko od vodicí čáry, zařadil-li rychlost až poté, co se naposledy rozhlédl, a při projíždění křižovatky neměl neustálý přehled o provozu na silnici, zatímco motocyklista jel vyšší než dovolenou rychlostí a nedržel se v pravé části svého jízdního pruhu, není účast motocyklisty na nehodě v porovnání s jednáním řidiče automobilu zanedbatelná.

Rozsudek NS ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 25 Cdo 3871/2008 (Soubor C 9398)

▶ 49

Střet provozů

Přednost v jízdě

Míra účasti provozovatelů na střetu provozů je přibližně stejná, jestliže řidič, který měl přednost v jízdě, se v důsledku pozdní reakce nevyhnul nákladnímu autu, ač mohl, a řidič nákladní soupravy měl možnost střetu zabránit, avšak aniž dbal zvýšené opatrnosti, vyjížděl s dlouhou soupravou z odstavné plochy na rychlostní komunikaci s předností v jízdě a nedal přednost vozidlu jedoucímu po hlavní silnici.

Rozsudek NS ze dne 27. 2. 2014, sp. zn. 25 Cdo 3316/2012 (Soubor C 13864)

▶ 50

Střet provozů

Přednost v jízdě - Rt 45/2005

I. Jestliže řidič přijíždějící po vedlejší silnici nedá přednost v jízdě řidiči přijíždějícímu po hlavní silnici, odpovědnost za jejich střet a případné další následky je zásadně na řidiči, jenž přijel do křižovatky po vedlejší silnici.

II. Jestliže však řidič na hlavní silnici jede rychlostí výrazně překračující maximální povolenou rychlost, čímž řidiči přijíždějícímu do křižovatky po vedlejší silnici znemožní, popř. podstatně ztíží, aby mu dal přednost v jízdě, pak není vyloučena jeho odpovědnost nebo spoluodpovědnost za případnou kolizi.

III. Výrazné překročení nejvyšší povolené rychlosti jízdy motorového vozidla v obci (např. o více než 70 %) je porušením důležité povinnosti uložené řidiči motorového vozidla právními předpisy (§ 18 odst. 4 zák. č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších právních předpisů), protože takové porušení má zpravidla za následek velmi reálné nebezpečí pro lidský život a zdraví.

▶ 51

Střet provozů

Přednost v jízdě

Požadavkům kladeným na účastníky silničního provozu z hlediska rychlosti nepostačuje dodržení rychlostního limitu, ale též dodržení rychlosti přiměřené konkrétní dopravní situaci. Riskantní předjíždění rychlostí mírně překračující maximální povolenou rychlost a váhavá reakce na dodávku vjíždějící do jeho dráhy proto zakládá přibližně stejnou účast provozovatele motocyklu jedoucího po hlavní silnici s účastí provozovatele dodávky, jejíž řidič nedal přednost v jízdě a vytvořil překážku v jízdním pruhu, do níž motocyklista narazil.

Rozsudek NS ze dne 13. 3. 2014, sp. zn. 25 Cdo 551/2013 (Soubor C 13866)

▶ 52

Střet provozů

Přednost v jízdě

Odpovědnost za střet vozidel a případné další následky jsou zásadně na řidiči, jenž přijel do křižovatky po vedlejší silnici a nedal přednost řidiči příjíždějícímu po hlavní silnici. Jestliže však řidič na hlavní silnici jede rychlostí výrazně překračující maximální povolenou rychlost, čímž řidiči příjíždějícímu do křižovatky po vedlejší silnici znemožní, popř. podstatně ztíží, aby mu dal přednost v jízdě, pak není vyloučena jeho odpovědnost nebo spoluodpovědnost za případnou kolizi. Způsob jízdy vozidla jedoucího po hlavní komunikaci lze za podstatnou příčinu nehody považovat v případě, že svou povahou (nebezpečností) je srovnatelné či významnější, než nedání přednosti v jízdě, např. jestliže řidič příjíždějící po hlavní silnici překročí výrazně povolenou či přiměřenou rychlost nebo že i jiným způsobem jízdy (např. nevhodnou jízdni dráhou) ztíží či zcela znemožní řidiči na vedlejší komunikaci, aby dostal své povinnosti dát mu přednost v jízdě.

Rozsudek NS ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 25 Cdo 1097/2014 (Soubor C 14505)

▶ 53

Střet provozů

Přednost v jízdě

Žalobce (motocyklista) nedáním přednosti vozidlu jedoucímu po hlavní silnici vyvolal celou kolizní situaci, a vzhledem k tomu, že nezastavil na dopravní značce „Stůj, dej přednost v jízdě“, nelze uvažovat o tom, že by mu nepovolená a nepřiměřená rychlost jízdy žalovaného znemožnila dát přednost v jízdě. Žalobce kromě toho jízdu v protisměru prakticky až do bodu střetu výrazně přispěl i k následnému průběhu nehodového děje a jakkoliv byl jízdni manévr žalovaného v konečném důsledku chybný, byl logickou reakcí na nenadálou překážku v pravém jízdni pruhu. Účast žalovaného na střetu se tak odvíjí především od rychlosti jeho jízdy a bylo-li zjištěno (podle znalce měli oba účastníci z technického hlediska prakticky rovnocenné možnosti srážce předejít), že při dodržení rychlostního limitu mohl vozidlo ubrzdít, je třeba i přes jeho přednostní právo jízdy dospět k závěru, že se žalovaný na střetu rovněž podílel. Ve srovnání s okolnostmi na straně žalobce, které byly pro střet primární a převažující, činí míra účasti žalovaného jednu třetinu.

▶ 54
Rozsudek NS ze dne 27. 1. 2016, sp. zn. 25 Cdo 553/2014

Střet provozů

Střet ve stoupacím pruhu

Účast řidiče nákladního vozu na střetu vozidel činí 80%, byl-li rozhodující příčinou vzniku škody jeho způsob jízdy, při němž zadní část soupravy nákladního vozu přesáhla do protisměru, v němž jel řidič osobního motorového vozidla, který se nedržel při samém okraji vozovky, nýbrž využíval levý stoupací pruh, aniž zasahoval do protisměru.

Rozsudek NS ze dne 18. 12. 2015, sp. zn. 25 Cdo 4427/2013 (C 15345)

▶ 55

Pojištění odpovědnosti

Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla

§ 6

(1) Pojištění odpovědnosti se vztahuje na každou osobu, která je povinna nahradit **újmu** způsobenou provozem vozidla uvedeného v pojistné smlouvě.

(3) **Újma** podle odstavce 2 písm. a) až c) se nahradí v penězích nejvýše do limitu pojistného plnění stanoveného v pojistné smlouvě.

▶ 56

Rozsah pojištění

---

§ 6

(2) Nestanoví-li tento zákon jinak, **má pojištěný právo, aby pojistitel za něj uhradil v rozsahu a ve výši podle občanského zákoníku poškozenému**

- a) způsobenou újmu vzniklou ublížením na zdraví nebo usmrcením,
- b) způsobenou škodu vzniklou poškozením, zničením nebo ztrátou věci, jakož i škodu vzniklou odcizením věci, pozbyla-li fyzická osoba schopnost ji opatrovat,
- c) ušlý zisk,
- d) účelně vynaložené náklady spojené s právním zastoupením při uplatňování nároků podle písmen a) až c); v souvislosti se škodou podle písmene b) nebo c) však jen v případě marného uplynutí lhůty podle § 9 odst. 3 nebo neoprávněného odmítnutí anebo neoprávněného krácení pojistného plnění pojistitelem, pokud poškozený svůj nárok uplatnil a prokázal a pokud ke škodné události, ze které tato škoda vznikla a za kterou pojištěný odpovídá, došlo v době trvání pojištění odpovědnosti, s výjimkou doby jeho přerušení.

▶ 57

Rozsah pojištění

Přímý nárok poškozeného

§ 9 odst. 1 věta první zákona č. 168/1999 Sb.

- poškozený má právo uplatnit svůj nárok na plnění podle § 6 u příslušného pojistitele nebo u České kanceláře pojistitelů, jedná-li se o nárok na plnění z garančního fondu podle § 24.

▶ 58

Pojištění odpovědnosti za újmu

SDEU ve věcech C-22/12 a C-277/12 ze dne 24.10.2013:

Katarína Haasová v. Rastislav Petřík a Blanka Holingová

... **povinné pojištění občanskoprávní odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla musí pokrývat náhradu nemajetkové újmy, kterou utrpěly osoby blízké obětí usmrcených při dopravních nehodách, pokud tuto náhradu škody z titulu občanskoprávní odpovědnosti pojištěného upravují vnitrostátní právní předpisy použitelné na spor v původním řízení.**

▶ 59

Pojištění odpovědnosti za újmu

Rozsudek velkého senátu NS ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. 31 Cdo 1704/2016

- pod náhradu škody na zdraví nebo usmrcením podle § 6 odst. 2 písm. a) zákona č. 168/1999 Sb. lze podřadit náhradu nemajetkové újmy v penězích podle § 11 a § 13 obč. zák.

- závěr odlišný, než ze kterého vychází rozsudek NS ze dne 27. 9. 2005, sp. zn. 30 Cdo 1051/2005, usnesení NS ze dne 31. 8. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4083/2010, a usnesení NS ze dne 12. 12. 2012, sp. zn. 30 Cdo 3906/2011

▶ 60

Pojištění odpovědnosti za újmu

Vztah mezi pojistiteli při střetu provozů

Pojistiteli jedné z osob, která společně s dalšími osobami odpovídá za škodu způsobenou při dopravní nehodě motorových vozidel, poskytli-li poškozenému pojistné plnění za způsobenou škodu v plném rozsahu, resp. v rozsahu vyšším než odpovídá míře účasti jím pojištěné osoby, vzniká výplatou takového plnění právo na vypořádání podle míry účasti jednotlivých osob na dopravní nehodě, a to přímo proti pojistitelům ostatních účastníků nehody.

Rozsudek NS ze dne 15. 12. 2015, sp. zn. 23 Cdo 4210/2013 (Rc 47/2017)

▶ 61

Garanční fond ČKP

§ 24 odst. 2 zákona č. 168/1999 Sb.

Kancelář poskytuje z garančního fondu poškozenému

- a) plnění za újmu způsobenou provozem nezjištěného vozidla, kterou je povinna nahradit nezjištěná osoba; plnění za újmu na věci nebo ušlém zisku vzniklém v souvislosti se škodou na věci poskytne Kancelář pouze tehdy, pokud současně s touto škodou byla poškozenému způsobena i závažná újma na zdraví a pokud škoda podle § 6 odst. 2 písm. b) nebo ušlém zisku přesáhla 10 000 Kč,
- b) plnění za újmu způsobenou provozem vozidla, kterou je povinna nahradit osoba bez pojištění odpovědnosti, byl-li provoz tohoto vozidla podmíněn pojištěním odpovědnosti podle tohoto zákona,
- c) plnění za újmu způsobenou provozem tuzemského vozidla, kterou je povinna nahradit osoba, jejíž odpovědnost za tuto újmu je pojištěna u pojistitele, který z důvodu svého úpadku nemůže uhradit tuto újmu,
- d - e) - plnění za újmu způsobenou provozem cizozemského vozidla,
- f - g) – další případy

▶ 62

Regres zdravotní pojišťovny

---

§ 55 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění

Náhrada nákladů na hrazené služby vynaložených v důsledku protiprávního jednání vůči pojištěnci

(1) Příslušná zdravotní pojišťovna má vůči třetí osobě právo na náhradu těch nákladů na hrazené služby, které vynaložila v důsledku **zaviněného protiprávního jednání této třetí osoby vůči pojištěnci. Náhrada podle věty první je příjmem fondů zdravotní pojišťovny.**

▶ 63

Regres zdravotní pojišťovny

Náklady zdravotní pojišťovny vynaložené na ošetření a léčení jejího pojištěnce, jejichž náhrady se domáhá podle § 55 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, nejsou v příčinné souvislosti se zaviněným protiprávním jednáním třetích osob v rozsahu, v němž se na vzniku těchto nákladů podílely jiné okolnosti, popř. v jakém byly způsobeny spoluzaviněním pojištěnce.

Rozsudek NS ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1113/2002 (Soubor C 1821)

▶ 64

Regres zdravotní pojišťovny

Rodič dítěte poškozeného na zdraví je osobou povinnou nahradit zdravotní pojišťovně náklady vynaložené v rámci systému veřejného zdravotního pojištění na léčení dítěte, jestliže újmu na jeho zdraví zavinil porušením povinnosti náležitého dohledu nad dítětem. Zdravotní pojišťovně nárok nenáleží v rozsahu, v němž se na újmě na zdraví podílelo počínání samotného dítěte (bez ohledu zda zaviněné či nikoliv). Případné možné dopady uložení povinnosti k náhradě těchto nákladů rodiči do rodinného rozpočtu tuto povinnost rodiče nevylučují, mohou však být zvažovány z hlediska případného přiměřeného snížení výše náhrady soudem, a to zejména s přihlédnutím k okolnostem případu, k osobním a majetkovým poměrům povinné osoby i k poměrům zdravotní pojišťovny (analogické použití tzv. moderačního práva soudu podle § 450 obč. zák.).

Rozsudek NS ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. 25 Cdo 3552/2014 (Rc 86/2017)

▶ 65

Regres zdravotní pojišťovny

§ 6 zákona č. 168/1999 Sb.

(4) Pojištěný má dále právo, aby pojistitel za něj uhradil příslušnou **zdravotní pojišťovnou uplatněný a prokázaný nárok na náhradu nákladů vynaložených na zdravotní péči hrazenou z veřejného zdravotního pojištění** podle zákona upravujícího veřejné zdravotní pojištění, jestliže zdravotní pojišťovna vynaložila tyto náklady na zdravotní péči poskytnutou poškozenému, pokud ke škodné události, ze které tato škoda vznikla a za kterou pojištěný odpovídá, došlo v době trvání pojištění odpovědnosti, s výjimkou doby jeho přerušení. To platí obdobně i v případě regresní náhrady předepsané k úhradě pojištěnému podle zákona upravujícího nemocenské pojištění a v případě úhrady nákladů hasičského záchranného sboru nebo jednotek sborů dobrovolných hasičů obce podle § 3a odst. 3.

▶ 66

Regres zdravotní pojišťovny

Přímý nárok zdravotní pojišťovny

Zdravotní pojišťovna má proti pojistiteli odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorových vozidel přímý nárok na náhradu nákladů vynaložených na léčení svého pojištěnce zraněného zaviněným protiprávním jednáním při dopravní nehodě.

Rozsudek NS ze dne 27. 9. 2016, sp. zn. 25 Cdo 1896/2016 (Rc)

▶ 67

Děkuji vám za laskavou pozornost

Petr Vojtek

▶ 68